

หัวข้อวิจัย	รูปแบบการเมืองภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มประมง พื้นบ้านเขตเลเส (สี่) บ้าน จังหวัดตรัง
ผู้ดำเนินการวิจัย ที่ปรึกษา	ปิยาณีย์ เพชรศรีช่วง ผศ.ดร.รงค์ บุญสวยขวัญ นายภาคภูมิ วิธานติวัฒน์
หน่วยงาน	ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง ตรัง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2557

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาลักษณะการเมืองภาคประชาชนด้านการปกป้องทรัพยากรทางทะเล (2) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการเมืองภาคประชาชนในด้านการปกป้องทรัพยากรทางทะเลของกลุ่มประมงพื้นบ้านเขตเลเส (สี่) บ้าน จังหวัดตรัง โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณใช้แผนการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น วิธีคอนวีเนียน แซมปลิงขนาดตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง เชิงคุณภาพมีกลุ่มตัวอย่างการสนทนากลุ่มใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง การสัมภาษณ์รายบุคคลใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงโดยอาศัยกลยุทธ์แบบลูกโซ่ และ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในงานวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยเชิงปริมาณมีดังนี้ (1) รูปแบบการเมืองภาคประชาชนด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มประมงพื้นบ้านเขตเลเส (สี่) บ้าน ประกอบด้วยกลุ่ม/เครือข่าย การเคลื่อนไหว การมีส่วนร่วม ผู้นำ และการสื่อสาร โดยประเด็นที่มากที่สุด คือ ด้านกลุ่ม/เครือข่าย รองลงมาด้านการเคลื่อนไหว ด้านการมีส่วนร่วม ด้านผู้นำ และด้านการสื่อสาร (2) ด้านกลุ่ม/เครือข่าย พบว่า สมาชิกมีความผูกพันบ้านที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด (3) ด้านการเคลื่อนไหว พบว่า สมาชิกชาวประมงพื้นบ้านและชาวบ้านมีความพร้อมออกมาต่อสู้เพื่อความถูกต้องหากเห็นความไม่ชอบมาพากลของรัฐ และการเอาผลประโยชน์จากนายทุน หรือกลุ่มเรือประมงพาณิชย์ อยู่ในระดับมาก (4) ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูระบบนิเวศ เช่น แนวปะการัง ป่าชายเลน หล่้าทะเล สัตว์น้ำวัยอ่อนทางทะเล อยู่ในระดับมาก (5) ด้านผู้นำ พบว่า ผู้นำกลุ่มเป็นที่ยอมรับของสมาชิก อยู่ในระดับมาก (6) ด้านการสื่อสาร พบว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกชาวประมงพื้นบ้านและชาวบ้านกับผู้นำกลุ่ม ใช้วิธีการประชุมกลุ่ม อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพมีดังนี้ (1) รูปแบบด้านกลุ่ม/เครือข่ายดำเนินการภายใต้ชมรมประมงพื้นบ้านจังหวัดตรัง ไม่มีโครงสร้างกลุ่มที่ชัดเจน พื้นที่แต่ละบ้านในเขตเลเส (สี่) บ้าน มีการบริหารจัดการบ้านตนเอง กลุ่มเกิดจากความรู้สึกของแกนนำซึ่งมีความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรสิ่งแวดล้อม (2) รูปแบบด้านการเคลื่อนไหว มีความพร้อมออกมาต่อสู้เพื่อความถูกต้องหากเห็นความไม่ชอบมาพากลของรัฐและการเอาผลประโยชน์จากนายทุน หรือกลุ่มเรือประมงพาณิชย์ ใช้วิธีการเรียกร้อง ประท้วง กัดดันภาครัฐ รวมทั้งวิธีเคลื่อนไหวเชิงบวกคือการณรงค์ จัดโครงการ กิจกรรม (3) รูปแบบด้านการมีส่วนร่วม สมาชิกชาวประมงพื้นบ้านทุกคนร่วมเฝ้าระวังท้องทะเลให้มีคนต่างถิ่นมาฉกฉวยผลประโยชน์ เขตเลเส (สี่) บ้านใช้การฟื้นฟูระบบนิเวศ เช่น แนวปะการัง ป่าชายเลน หล่้า

ทะเล สัตว์น้ำวัยอ่อนทางทะเล ด้วยการจัดโครงการ/กิจกรรมในแต่ละบ้านประจำทุกปี การกำหนดทิศทาง เป้าหมาย วางแผนจัดการทรัพยากรแนวเขตทะเล (สี่) บ้านส่วนใหญ่มาจากกลุ่มผู้นำเขตทะเล (สี่) บ้าน (4) รูปแบบด้านผู้นำ ผู้นำกลุ่มเป็นที่ยอมรับของสมาชิก มี 3 ลักษณะ คือ หนึ่งผู้นำแนวประนีประนอม ใช้หลักการทำงานร่วมกัน สองผู้นำแนวปะทะมีความเด็ดขาด เข้มงวดกับกฎกติกา และสามผู้นำแนวผสมคือมีทั้งการประนีประนอมและพร้อมปะทะตามสถานการณ์ (5) รูปแบบด้านการสื่อสาร มีการสื่อสารทั้งภายใน การประชุมกลุ่มทั้งแบบทางการ และไม่ใชทางการ การใช้สื่อบุคคลและสื่อเครื่องมือสื่อสารโทรศัพท์ และการสื่อสารภายนอกใช้การจัดประชุม เวทีเสวนา การจัดโครงการ กิจกรรม การประชาสัมพันธ์ ด้วยสื่อต่างๆ ซึ่งรูปแบบด้านกลุ่ม/เครือข่าย การมีส่วนร่วม ผู้นำ การเคลื่อนไหว และด้านการสื่อสาร ทั้ง 5 ด้าน นี้มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน